

6 Masia d'en Cabanyes

El poeta Cabanyes va morir el 16 d'agost de 1833, entre cinc i sis del matí, d'una tuberculosi fulminant, en aquesta vil·la neoclàssica construïda el 1798, potser la més bella mostra d'arquitectura palladiana a Catalunya. Cal atribuir a la prevenció envers aquella malaltia infecciosa aleshores sense remei, tant com a la veneració familiar que sempre va mantenir viu el seu record, la conservació escrupulosa de la cambra mortuòria, avui visitable juntament amb d'altres estances de la planta noble de la casa, entre les que destaca la biblioteca, amb bona presència de primeres

edicions romàntiques en les diverses llengües europees que coneixien tant el poeta com el seu il·lustrat germà gran Josep-Anton (1797-1852), escriptor, pintor i col·leccionista, l'avi de l'últim propietari privat de la casa, el pintor Alexandre de Cabanyes i Marquès (1877-1972).

MASIA D'EN CABANYES

Camí de la Masia d'en Cabanyes, s/n
08800 Vilanova i la Geltrú

Adreces i telèfons d'interès

Preu llibre
guia 2€

BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER

Av. Víctor Balaguer s/n
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 815 42 02
www.victorbalaguer.cat

Terra XIX.

Centre d'Interpretació del Romanticisme

MASIA D'EN CABANYES

Camí de la Masia d'en Cabanyes, s/n
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 811 57 15
www.patrimonidelgarraf.cat

CAN CABANYES

C. Comerç, 2
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 893 77 29
www.cancabanyes.com

OFICINA MUNICIPAL DE TURISME

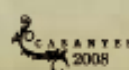
Passeig del Carme, s/n
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 815 45 17

CEMENTIRI MUNICIPAL

Av. Vilafranca del Penedès, 2B
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 814 13 34

Visites guiades concertades per a grups
de 20 persones (màxim). **Tel. 619 33 75 84**

Per a més informació: Biblioteca Museu Víctor Balaguer
i Oficina Municipal de Turisme.

Editat per la Biblioteca Museu Víctor Balaguer
© Textos a càrrec d'Oriol Pi de Cabanyes
© Fotografies cedides per la Biblioteca Víctor Balaguer
Coordinació: Montserrat Comas i Sandra Ibars
© Disseny: cocolia | Impres: Gràfiques El Campanar

Dipòsit Legal: B-43979-2008

RUTA LITERÀRIA

Manuel de Cabanyes

(1808-1833)

Index

1 *Can Cabanyes*

2 *Carrer Cabanyes*

3 *Ajuntament de Vilanova i la Geltrú*

4 *Biblioteca Museu Víctor Balaguer*

5 *Cementiri de Vilanova i la Geltrú*

6 *Masia d'en Cabanyes*

Per a saber-ne més

-V. Balaguer, *Manuel de Cabanyes. Estudio sobre este poeta*, dins *Obras*, VII, Madrid, 1885

-M. de Cabanyes, *The Poems of Manuel de Cabanyes*, with Introduction, Notes, and Bibliography, by E. Allison Peers, Manchester-London, 1923;

-í.d., *Preludis de la meva lira. Preludios de mi lira*, ed. bilingüe amb traducció catalana d'A. Maseres, Vilanova i la Geltrú, El Cep i la Nansa, 1982;

-í.d., *Preludios de mi lira*, introducció per Xavier Solà i il·lustracions d'Oscar Estruga, Associació de Bibliòfils de Barcelona, 1999

-í.d., *Preludios de mi lira*, dins "Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes" (www.cervantesvirtual.com)

Manuel de Cabanyes

Manuel de Cabanyes i Ballester (1808-1833), poeta de vida i obra curta, però de llarga posteritat, és el més destacat referent d'un grup de poetes catalans que escriuen en llengua castellana en una època en què el català encara no havia recuperat el prestigi com a llengua apta per a la creació literària de referències cultes.

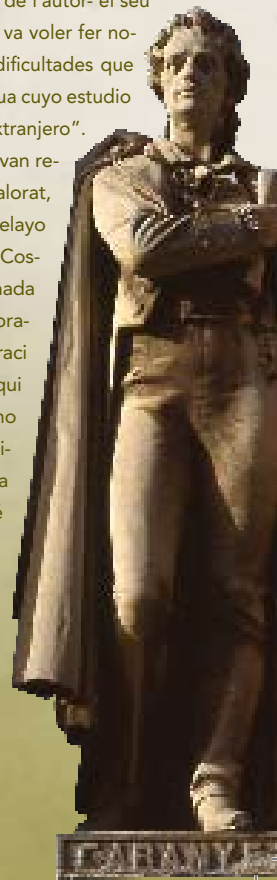
Va estudiar Filosofia i Dret a la Universitat de Cervera, on hi havia l'única universitat catalana després que Felip V clausurés la de Barcelona. El seu mestre Corminas ja va subratllar en ell "una passió decidida per la veritat i la justícia i un desig ardent de saber".

Humanista amb preocupacions filosòfiques, lector voraç i escriptor precoç, bon coneixedor de la literatura clàssica grecollatina i alhora de la literatura coetània europea, Cabanyes, esperit rebel i independent en una època de transició entre el neoclassicisme i el romanticisme, elabora una poesia de formes clàssiques on ja ressonen les inquietuds romàntiques.

Va morir, a vint-i-cinc anys, el 16 d'agost de 1833. Poc abans, per l'abril, havia publicat –sense que hi figurí el nom de l'autor– el seu primer i únic llibre –"Preludios de mi lira"–, on ja va voler fer notar, en una breu "advertència" preliminar, "las dificultades que un catalán ha de vencer para escribir en una lengua cuyo estudio le es tan costoso como el de cualquier idioma extranjero".

El 1858, en el 25è aniversari de la seva mort, es van reunir en un sol volum els seus escrits dispersos. Valorat, entre d'altres, per Milà i Fontanals, Menéndez Pelayo o Víctor Balaguer, el va reivindicar també Miquel Costa i Llobera, el poeta més important de l'anomenada "Escola mallorquina". La tercera de les seves "Horacianes" (1906), després de les que dedica a Horaci i a Virgili, és l'oda dedicada "A Cabanyes", a qui anomena "el cantor sense llengua" pel fet que no va viure prou com per poder-se afegir al moviment de recuperació de l'ús literari de la llengua catalana conegut com a "la Renaixença", que té el seu toc de clarí en l'oda "La Pàtria" d'Aribau, que es va publicar exactament vuit dies després de la mort de Cabanyes.

C A B A N Y E S
2008

Fragments poètics

1.-Can Cabanyes

“Perdón, celeste virgen,
si a tus honestos labios
arreaté de amor, costoso, un sí;
si a tu inocente pecho,
si a tus sueños tranquilos,
turbé la calma plácida, perdón...”

Yo te adoré: y un ara
de purísimo culto
en el seno del alma te erigí;
que ni mi ardiente boca,
ni mis ojos de fuego,
ni un pensamiento vago profanó.

!Yo te adoré a tí sola!
Y, ledo, ya tejía
nupcial corona para orlar tu sien;
mas de repente en punzas,
en punzas venenosas,
vi tornarse en mi mano cada flor.”
(fragment del poema “A...”)

3.- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

“Por los jardines de mi patrio suelo
tiende Natura el manto floreal;
mas, ¡ay!, la niebla que encapota el cielo
no desvanece el Sol de Libertad (...)

Sólo me queda el consolar del llanto
y un arpa, ¡ay Dios!, que no será inmortal...
Con el cantor perecerá su canto
que no inflamara el Sol de Libertad.

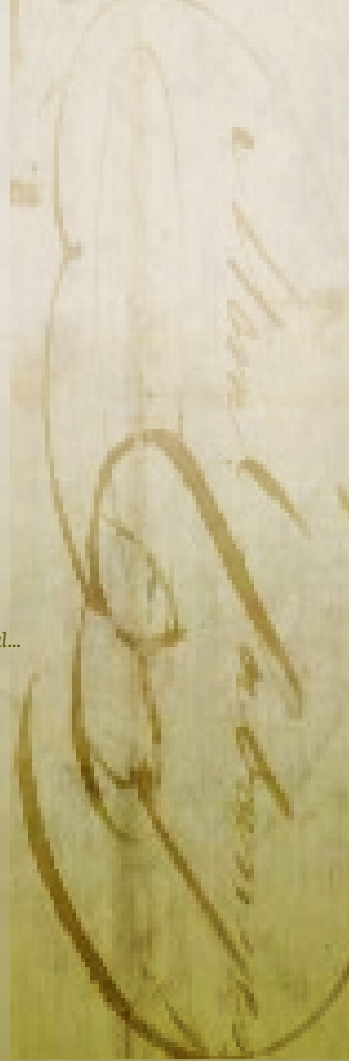
No, jamás diga el eco de la Historia
mi nombre esclavo al siglo que vendrá.
!Ay!, turbios son los rayos de la gloria,
si no los hiere el Sol de Libertad.”
(fragment de “Canción del esclavo”)

2.-Carrer Cabanyes

“Como una casta, ruborosa virgen,
se alza mi Musa y, tímida, las cuerdas
pulsando de su harpa solitaria,
suelta la voz del canto (...)

En pobre independencia, ni las iras
de los verdugos del pensar la espantan,
de sierva a fuer, ni, meretriz impura,
vil metal la corrompe.”

(fragment de “La independencia
de la poesía”)

4.- Biblioteca Museu

Víctor Balaguer

“Ah! La llengua materna te calia
per abocar-hi el cor...Mes eixa parla
desdenyada, envilida, corrompuda,
ja l'art la creia morta.

Oh, cantor sense llengua! Així passares,
obscur i pensatiu, en curta vida...
Després, l'oblit d'immerescut silenci
cobrí la teva tomba.”

(fragment de l'oda “A Cabanyes”
de Miquel Costa i Llobera)

6.-Masia d'en Cabanyes

“Cuando a par de mi cabaña
sentado una noche amiga del estío,
armada de su guadaña
venga la muerte y me diga,
“ya eres mío”.

!Oh, Luna!, en aquel momento
!ay! alumbra por piedad
al que un día
joven, su lira y su acento
a ti, bondosa deidad, dirigía.

Y sobre tus rayos, rotas
las mortales ataduras,
volará
mi espíritu a las ignotas,
deseadas, mansiones puras
de Jehová.

(fragment d' “A la luna”)

1 Can Cabanyes

Manuel de Cabanyes va néixer el dia 27 de gener de 1808 en aquesta casa senyorial, amb decoració estil imperi i pintures de Pau Rigalt. La va fer fer el seu pare, el comerciant ennoblit per Carles IV Llorenç de Cabanyes i Fuster (les seves inicials són a la dovella de la porta del cancell) entre el 1783 i el 1790, damunt l'espai de quatre cases "desiguals i incoherents" que eren del seu avi Josep Fuster dit "del Cantó" (com evoca, de manera ben evident, la pedra cantonera: un "cap amb banyes", entre el carrer del Comerç i la plaça de les Cols). En aquesta casa, avui Cercle Artístic, va viure també Llorenç de Cabanyes i d'Olzinelles (1837-1878), pintor i literat, autor de diverses obres teatrals i col.laborador de "La Renaixença". A la façana de la plaça de les Cols una làpida col.locada el 26 d'octubre de 1890, i remodelada recentment, recorda la naixença aquí del poeta.

CAN CABANYES

C. Comerç, 2.
08800 Vilanova i la Geltrú

2 Carrer Cabanyes

El carrer (del poeta Manuel de) Cabanyes va créixer en terrenys d'horta, cap a ponent i al sud de l'antic Fossar Vell, a tocar del temple arxiprestal de Sant Antoni Abat. El 17 de març de 1857, quan segons el padró municipal hi havia a Vilanova i la Geltrú uns dos mil habitants, es va fer una reforma del nomenclàtor i l'anterior carrer de Sant Francesc va rebre el nom de "carrer Cabanyes". En aquell temps hi havia a la població (sense comptar-hi Baix a Mar) 28 carrers i 9 places a Vilanova i 15 carrers i 4 places a la Geltrú. La fotografia correspon al 1933, quan entre els actes commemoratius del centenari de la mort del poeta, es va procedir al descobriment d'una nova placa amb el nom complet del carrer, que ja als primers dies del franquisme va ser eliminada –i substituïda– perquè era en català. També hi ha un carrer del poeta Cabanyes al barri del Poble Sec de Barcelona.

CARRER CABANYES

Entre el carrer del Pare Garí
i Carrer de la Bomba.

3 Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

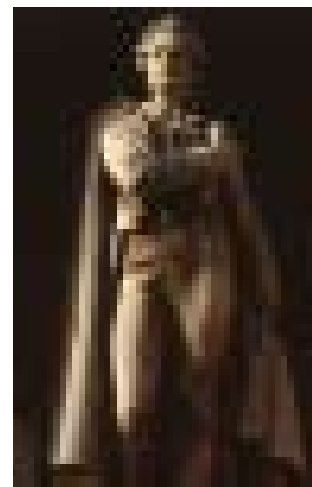
Culminant un Eixample urbanístic molt equilibrat, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú va celebrar la seva primera sessió municipal en aquest edifici d'una plaça bellament porticada, que havia estat el pati del convent dels Caputxins, el dia 26 d'abril de 1867. Entre els retrats de convilatans il·lustres que, des del segon quart del segle XX, decoren les parets de la Sala de Plens n'hi ha tres de pintats per Alexandre de Cabanyes, nebot-nét del poeta: el de Manuel de Cabanyes, el de Víctor Balaguer i el de l'arquebisbe Armanyà, amb qui el poeta vilanoví comparteix privilegi estatuari al sotaporxo d'accés a la biblioteca-museu Balaguer.

AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ
Saló de plens
Plaça de la Vila, 8
08800 Vilanova i la Geltrú

4 Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Víctor Balaguer, que des de la seva romàntica joventut admira la poesia de Cabanyes, encarrega a Joan Llaverias el retrat del poeta per a la "galeria de vilanovins il·lustres" de la sobrerotonda de la Biblioteca-Museu (1884). El 1885 l'evoca davant la Real Academia Española: *Cabanyes era un poeta, un verdadero poeta, de genio singular y con personalidad marcada, de concepción poderosa y propia, espontáneo y vigoroso, pensador y profundo (...), olvidado allá en un rincón de la tierra catalana donde espera hace medio siglo en su humilde tumba a que llegue para su honrada memoria el día de la luz y de la justicia.* I li erigeix a

l'atri de l'edifici una estàtua en pedra d'Alacant, obra de Damià Campeny, que s'inaugura amb molta solennitat el 26 d'octubre de 1890. L'any 1933, el centenari de la mort del poeta es commemora amb un acte oficial, a la biblioteca, presidit pel també vilanoví Francesc Macià, president de la Generalitat.

BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER
Av. Víctor Balaguer s/n
08800 Vilanova i la Geltrú

5 Cementiri de Vilanova i la Geltrú

Durant la nit del 17 d'agost de 1833, l'endemà del dia que va morir, les despulles del poeta Cabanyes van ser dutes, per falta de sintonia amb el rector de la parròquia, al cementiri de La Granada del Penedès, on la família tenia casa i hisenda. Si bé ja el 1867 hi havia hagut un intent de traslladar les restes del poeta, no és fins l'1 de novembre de 1953 que el repatrien, amb gran cerimònia pública, al panteó familiar del cementiri de Vilanova i la Geltrú.

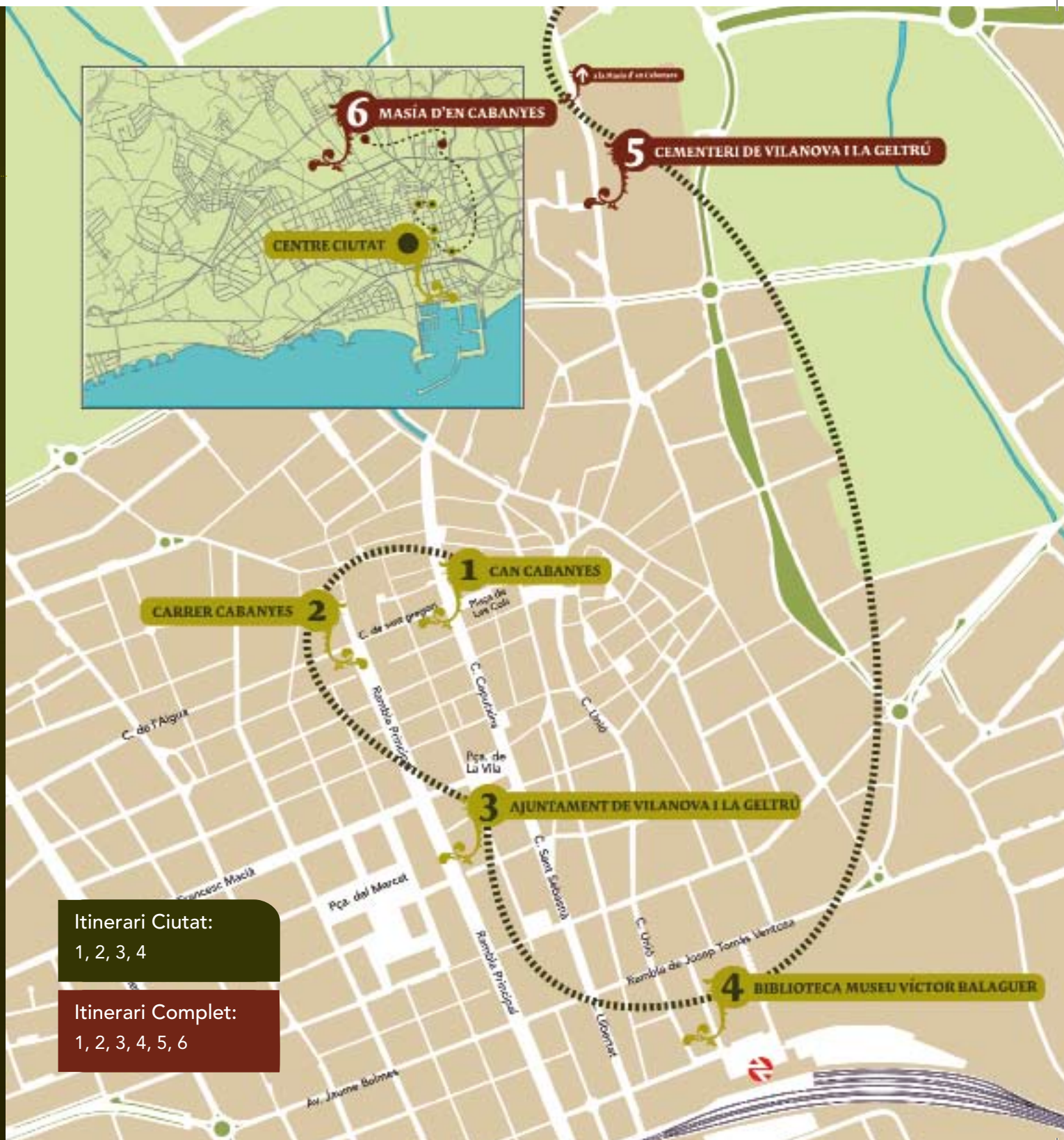
"No es la tierra el fin de mi viaje,
y tú lo sabes: busco, ¡ojalá llegue!,
busco de paz las plácidas moradas
do la Verdad es reina"

(M. de Cabanyes, "Mi navegación", 1833)

"No fué en la tierra el fin de tu camino;
aura del cielo enderezó tu nave,
á las de paz espléndidas moradas
donde inmortal reposas"

(M. Menéndez Pelayo, "Oda a la memoria de Manuel de Cabanyes", 1875)

CEMENTERI MUNICIPAL
Av. Vilafranca del Penedès, 2B
08800 Vilanova i la Geltrú

Itinerari Ciutat:

1, 2, 3, 4

Itinerari Complet:

1, 2, 3, 4, 5, 6